

ПОСЛЕДНАТА ГОЛГОТА НА КАРОЛ ВОЈТИЛА

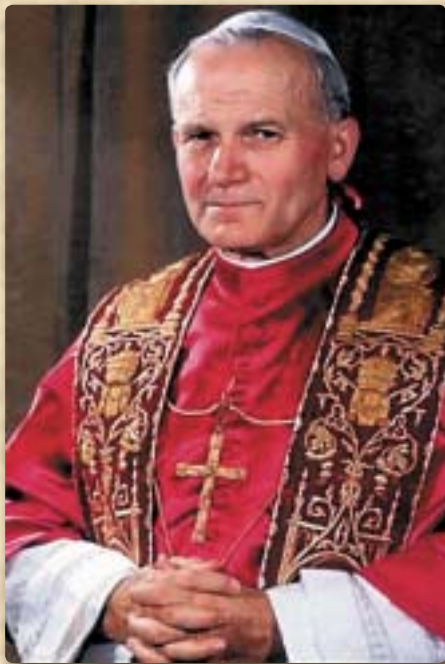
Почина понтифот на Римокатоличката црква Папата Јован Павле Втори, еден од актерите во спуштањето на "железната завеса" и колапсот на комунизмот.

Големиот Европеец му прости дури и на атентаторот кој стрелаше на него и го рани додека со возилото минуваше на плоштадот "Свети Петар" во Ватикан.

Иницијатор на дијалогот меѓу религиите, принципи врз кои е основана Европа, прв римокатолички поглавар, кој стапна во дрвната џамија Умајад во стариот град на Дамаск, Сирија.

ПОСЛЕДНИТЕ ДЕНОВИ

На 1 април, Папата Јован Павле Втори ја примил последната причест, која вообичаено им се дава на тешко болните и на лицата кои се пред умирање, и посакал да присуствува на утринската миса. По соопштувањето на веста за влошената состојба на Светиот отец, неколку стотици верници се собраа на плоштадот "Свети Петар" во Ватикан, а тоа се случи и во сите поголеми католички центри во Европа и во светот. Папата Јован Павле Втори

боледуваше од Паркинсова болест, а на 26 февруари му беше извршена и трахеотомија. Како последица на инфекцијата на уринарните патишта, доживеа "кардио-васкуларен колапс" и до последен момент му се укажуваше неопходната медицинска помош од личниот лекар Ренато Буџонето и од лекарите од болницата "Џемели". Негова желба беше да остане во апостолската палата во Ватикан.

ВАТИКАН, 2 АПРИЛ 2005

Уште на 1 април, во вечерните часови, италијанските медиуми еуфорично ја соопштија веста дека починал поглаварот на Римокатоличката црква Јован Павле Втори, а следниот ден на насловните страници на весниците пишуваше "збогувања со Карол Војтила".

Повеќето странски новински агенции очекуваа веста да ја соопшти официјален Ватикан, односно италијанскиот кардинал Камилио Руини, одговорен за објавување на смртта на Светиот отец. Според канонско право, кардинал Руини ја соопшти веста за смртта на Светиот отец во 22 часот (2 април 2005) по средноевропско време, со извештај дека смртта настапила во 21.37 часот, со што **"душата на Папата Јован Павле Втори се пресели во веќе отворените порти кај Исус Христос"**. Со биење на камбаните на сите цркви во Рим и во цел свет, со запечатување на собите и со кршење на неговиот прстен Свети Петар и пе-

чатот, симболично се изразува крај на владеењето на Јован Павле Втори.

Погребот на Папата Јован Павле Втори ќе се изврши денес на 8 април, во 10 часот по средноевропско време. Папата ќе биде погребан во криптата на базиликата "Св. Петар", во ковчег од чепрес, кој ќе се постави во поголем оловен ковчег, а потоа тие се ставаат во боров сандак.

Колегиумот на кардиналите се состанува секој ден до почетокот на конклавата за да може да ги разгледува тековните прашања. Конклавата за избор на новиот поглавар на Римокатоличката црква почнува во Сикстинската капела во Ватикан, меѓу 10 и 20 дена по смртта на Папата.

Кардиналите ќе бидат затворени во Ватикан до изборот на новиот поглавар. Во конклавата (зборот потекнува од XIII век со значење "со клучот", а се однесува на привремено затворање на кардиналите), учествуваат 120 кардинали помлади од 80 години. Се собираат во капелата на молитва, а за новиот папа можат да гласаат уште првото попладне. Доколку никој од кандидатите не ги освои потребните две третини плус еден глас, кардиналите повторно се состануваат.

Кога папата ќе биде избран, тој ја потврдува одлуката и го соопштува името кое сака да го земе. Кога тоа ќе заврши, ја облекува папската одора, седнува на папскиот престол во Сикстинската капела, каде што останатите кардинали му оддаваат почит.

Според традицијата, за изборот на новиот папа народот дознава кога едно од официјалните лица ќе ги запали листовите, на кои кардиналите рачно ги испишувале имињата на кандидатите, додавајќи посебна хемикалија која создава бел чад кој излегува од капелата. Доколку гласањето не успее, се користат супстанции кои создаваат црн чад. Потоа, деканот на Колегиумот на кардиналите се појавува на балконот на базиликата "Св. Петар" и со зборовите "habemus papam" (имаме папа), му објавува на собраниот народ на плоштадот дека е

избран новиот папа, по што се појавува новоизбраниот поглавар и упатува благослов.

ДИЈАЛОГ МЕЃУ РЕЛИГИИТЕ

Во 1984 година Папата Јован Павле Втори го создаде **Светскиот ден на младите** и го испрати Крстот на младите, еден вид негов факел, кој треба да ја носи вербата низ цел свет. Крстот е висок 4 метри и е тежок 31 килограм. Речиси постојано се наоѓа некаде во светот и годинава **Светскиот ден на младите** ќе се одржи во август во Келн, Германија. За жал, прв пат без неговиот основач, но најверојатно во присуство на наследникот.

Во 1995 година Папата го упати **Екуменското послание до источно-православните христијански цркви**, во кое е изразена **"желбата за помирување на католичкиот запад со православниот исток"**, а во продолжение е нагласено дека **"обединувањето на Европа не може да дојде без обединување на духовна основа"**.

Тогаш, на 50. Генерално собрание на Обединетите нации во Њујорк, Папата рече:

"Секое нешто што го редуцира човекот, секое нешто што ги скусува хоризонтите на човековата стремеж кон добрина - ја повредува суштината на слободата. За да ја вратиме нашата надеж и нашата верба на крајот на ова столетие на тага, ние мораме повторно да го стекнеме видикот на оној ненадминлив хоризонт на можности кон кои се стреми човековиот дух".

Папата Јован Павле Втори е прв римокатолички поглавар кој влезе во џамија во 1400-годишната историја на исламот. На 6 мај 2001 година понтифот ја посети древната џамија Умајад во стариот град на Дамаск, Сирија и одржа миса за припадниците на христијанската вера во оваа држава, на што присуствуваа десетици илјади лица. Папата упати апел за разбирање и за почитување на мирот меѓу христијаните, муслиманите и Евреите на Блискиот Исток.

МАКЕДОНЦИТЕ ОД СВЕТОТ

До државниот секретар на Ватикан, кардиналот Анџело Содано, телеграма со сочувство упати основачот на македонскиот светски неделник **"Македонско сонце"**, претседател на Светскиот македонски конгрес за Северна Америка, и претседател на Ма-

кедонска алијанса, господинот Ѓорѓија - Џорџ Атанасоски, преку апостолската нунцијатура во Вашингтон, САД.

Исто така, телеграми со сочувство упатија: генералниот секретар на Светскиот македонски конгрес, господинот Гоце Дуртаноски, преку апостолската нунцијатура на Ватикан во Берлин, Германија; шефот на посто-

јаната мисија на СМК за Европската унија, господинот Џон Тодоровски, преку апостолската нунцијатура на Светата столица во Хаг, Холандија; и шефот на постојаната мисија на СМК при Обединетите нации во Женева, господинот Даниел Мелвил, до набљудувачката мисија на Ватикан во Шамбеси, Швајцарија.

ПОЧИТ КОН ПОГЛАВАРОТ

"Му се поклонваме на Папата Јован Павле Втори, чиј придонес за обединувањето на Источна и Западна Европа е неизмерен", се вели во соопштението на луксембуршкото претседателство на Европската унија..

Претседателството на ЕУ истакнува дека за време на понтификатот Папата непрекинато работел во корист на мирот и еднаквоста, солидарноста и правдата.

"Дијалогот меѓу цивилизациите и религиите, братството и помирувањето беа клучни пораки кои 25 години Папата им ги испраќаше на луѓето во светот", се истакнува во соопштението на ЕУ.

Високиот претставник за заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ, Хавиер Солана, порача дека светот го изгуби единствениот верски лидер, "просветен шампион на мирот и слободата за сите".

Претседателот на Република Македонија Бранко Црвенковски, испрати писмо со сочувство до Светата Столица.

"Со чувство на длабока болка и тага ја примивме веста за смртта на Папата Јован Павле Втори. Со смртта на Папата светот се збогува со личност која со својот највисок морален авторитет, со својата духовна сила и вљубеност во мирот и слободата, постави нови вредносни и морални критериуми, и беше еден од неговите најголеми заштитници. Неговата добра волја претставуваше патоказ и инспирација за негување на религиозните слободи и за почитување и унапредување на верската толеранција. Со неисцрпната

Искрено сочувство до Светата столица во име на Македонска алијанса

Папата Јован Павле Втори беше исклучителен духовен водач и активен учесник во креирањето на "нова Европа", ѝ помагаше во македонско-европската интеграција, како и ѝ поддржуваше ја Македонската православна црква и мисијата на Светиите браќа Кирил и Методиј.

Како први христијани во Европа, Македонците секогаш ќе му бидат благодарни на Папата Јован Павле Втори, кој ѝ остави нови вредности на толеранција и мир меѓу нациите. Неговите дела ѝ продолжуваат да бидат инспирација за многу луѓе секаде во светот.

Претседател
Ѓорѓија-Џорџ Атанасоски

Sincere condolences to the Holy See on the behalf of Macedonian alliance

The Pope John Paul II was indeed an exceptional spiritual leader and active participant in the creation of "a new Europe" helping the Macedonia's European integration, as well as supporting the Macedonian Orthodox Church and the mission of Sainly brothers Cyril and Methodius.

As first Christians in Europe the Macedonians will be always grateful to His Holiness John Paul II who set new value of tolerance and peace between the nations and his deeds continues to be an inspiration for many people around the world.

President
Georgia-George Atanasoski

енергија и трајна определба за помирување и простување, го менуваше светот на еден суптилен начин, со што го задолжи човештвото, сегашните и сите идни генерации. Беше сведок и активен учесник во изградбата на денешниот подобар свет".

НОВОТО РАЃАЊЕ НА ЕВРОПА

Во времето кога полскиот кардинал Карол Војтила беше избран за понтиф на Римокатоличката црква во Ватикан, идејата за обединета Европа беше утопија. Денес, по 26 години по неговата понтификација, на големо изненадување оваа идеја се оствари, со што се смета дека Папата Јован Павле Втори даде огромен придонес во уривањето на комунизмот и во спуштањето на "железната завеса", или како што многумина ја нарекуваат ерата на "новото раѓање на Европа".

Како ниеден друг негов претходник, Неговата светост Папата Јован Павле Втори се залагаше за човековите права и за недопирливоста на мирот, вредности врз кои е основан "стариот континент" од антиката до денес. Иницијатор на дијалогот меѓу религиите, решителен спротивставувач на антисемитските тенденции во Европа, спојувач на Истокот и Западот.

Доблеста да се соединат Истокот и Западот своевременно први ја почнаа македонските мисионери Светите браќа Кирил и Методиј, чија мисија беше

одобрена и од Светата Столица за проповедање на Светото писмо кај своите собраќа во Моравија.

На 31 декември 1980 година, Папата како прв поглавар на Римокатоличката црква од "славјански" родители, само две години по востолчувањето, со апостолско послание *Egrediae Virtutis* ги прогласи Светите браќа Кирил и Методиј за сепокровители на Европа, апостоли кои им служеа на сите ("славјански") македонски народи и на единството на Универзалната црква.

ЕВРОПСКИОТ ПЕСИМИЗАМ

Сега, неколку европски весници со песимизам ја гледаат иднината на христијанството на стариот континент. Парискиот "Le Monde" ги цитира зборовите на Папата од пред пет години: **"Луѓето во Европа прв пат во историјата го живеат животот како Господ да не постои"**, додавајќи ги наодите на едно неодамнешно истражување, според кое британската јавност покажала игнорирање кон значењето на Велигден, кој парискиот весник го смета за **"бледеење на културата на верување"**.

Германскиот "Welt am Zontag" го гледа Ватикан како **"извонреден раководител со модерните медиуми и тоа како се справува со здравјето на Папата Јован Павле Втори. Моќната ватиканска машинерија, која**

во својата 600 - годишна историја покажува мајсторство во уметноста на презентирањето, сега резултира со ремек дело на сценска режија".

Потоа: **"...за разлика од протестантизмот, католичката црква е зависна од харизмата на нејзините претставници. Во ерата на медиумско присуство на хиерархијата во Рим ѝ дава фасцинантна и единствена можност да ја искористи оваа пригода, како што сите такви пригоди ги имаше искористено претходно и самиот Папа"**, заклучува "Welt am Zontag".

АТЕНТАТОТ НА ПАПАТА

Мехмет Али Агча, атентаторот над Папата Јован Павле Втори, сака да присуствува на погребната церемонија. Имено, на 13 мај 1981 година, овој турски државјанин, поранешен член на десничарското турско движење **"Сиви волци"**, изврши неуспешен атентат на плоштадот "Свети Петар" во Ватикан. Притоа Папата се здоби со повреди кои, според лекарите, беа фактор за неговото слабо здравје сè до смртта.

Неколку дена пред смртта на Неговата светост, италијанскиот весник "Corriere della Sera" пишуваше дека атентатот го нарачала тогашната советска тајна служба КГБ, а планот го спровеле тајните служби на Источна Германија и на Бугарија. Сознанијата се добиени од архивите на источногерманската тајна служба **Стаси**, кои неодамна беа отворени. И порано се сметаше дека КГБ е нарачател на атентатот, за што веќе им се судеше на неколкумина бугарски граѓани, но поради недостаток на докази тие се ослободени.

Италијанскиот весник "La Repubblica", пак, го објави интервјуто на атентаторот Агча, кој тврди: **"Без помош од некои кардинали јас никогаш немаше да го направам тоа. За тоа што стрелав во Папата, виновен е самиот Ватикан"**, допол-

нувајќи дека "ѓаволот се крие зад ѕидините на Ватикан".

Папата Јован Павле Втори му прости дури и на атентаторот кој стрелаше на него, па и го посети во затворот.

БИОГРАФИЈА

Карол Јозеф Војтила е роден на 18 мај 1920 година, во гратчето Вадовице, во близина на Краков, Полска, како второ дете во бракот на Карол Војтила и Емилија Качоровска. Во 1929 година, на деветгодишна возраст ја примил првата причесна. Таа година починала и мајка му Емилија, по професија учителка. Во 1932 година, починал брат му Едмунд, по професија лекар. Студиите по драмска уметност ги почнал во 1938 година, на Краковскиот универзитет. Нацистичката окупација во 1939 година го одвела младиот Карол на работа во еден каменолом и во хемиската фабрика "Solvay", со што ја избегнал депортацијата во Германија.

Во 1941 година починал татко му Карол, армиски офицер. Првиот повик да стане свештеник датира од 1942 година, со што почнал да посетува тајни курсеви кај кардиналот Адам Стефан Сапиеха, надбискуп на Краков.

Во исто време, Карол Војтила бил пионер на **Рапсодија театар** кој, исто така, дејствувал илегално. Во периодот 1945-1946 година ги продолжил студиите на главниот семинар во Кра-

ков и на Теолошкиот факултет при Краковскиот универзитет. На 1 ноември 1946 година пристапил во редовно свештенство во Краков. Од 1948 до 1951 година кратко време работел во Рим и се вратил во Полска како викарен свештеник во неколку црковни општини, како и универзитетски црковен слуга. Во периодот од 1951 до 1953 година повторно се ангажирал на студирањето филозофија и теологија, кога и станал професор по етичка теологија. На 4 јули 1958 година бил назначен за помошник бискуп на Кра-

ков од Папата Пио Дванаесетти. На 28 септември 1958 година во катедралата "Вавел" во Краков му била посветена истата титула од надбискупот Базиак. На 13 јануари 1964 година Папата Павле Шести го номинирал за надбискуп на Краков.

На 26 јуни 1967 година надбискупот Карол Војтила станал кардинал. На 16 октомври 1978 година бил избран за поглавар на Римокатоличката црква во Ватикан.

Во текот на неговата понтификација од 16 октомври 1978 година, тој комплетирал 104 посети надвор од Италија и 146 во Италија. Како бискуп на Рим посетил 317 од 333 црковни парохии, извршил 147 беатификации (од вкупно 1.338 блаженства), 51 свети канонски церемонии (од досега прогласени 482 светца), остварил 738 аудиенции со шефови на држави и 246 со претседатели на влади од цел свет, објавил четири книги проза и една со поезија.

ВАТИКАН

Ватикан е мини град-државичка, основана во IX век, кога Шарлемањ, императорот на Франките, ја одобрил нејзината егзистенција. Во 1870 година италијанскиот крал Виктор Емануел Савојски го окупирал и го прогласил Рим за главен град, но веќе следната година, со посебен акт била гарантирана неповредливоста на Папата и сопственоста врз Ватикан од Светата столица. Овој акт поглаварите

на Римокатоличката црква никогаш не го прифатиле сè до 11 февруари 1929 година, кога бил потпишан нов, познат како **Летрански договор** со Бенито Мусолини, во кој се втемелени државната граница и привилегиите, со што се смета за година на државотворност на Ватикан. Државното уредување е апсолутна (доживотна) монархија со монарх-понтиф, избран со тајно гласање, и државен секретар, позиција еднаква на премиер.

Ватикан има 1.000 жители, главно, црковни службеници по потекло Италијанци и мал број швајцарски гардисти. Службен јазик на државата е италијанскиот, а на црквата е латинскиот. Својата егзистенција Ватикан ја остварува од донации и од продажба на своите поштенски марки, монети и други сувенири во текот на годината.

Пишува: Гоце ДУРТАНОСКИ